

Att bestämma själv

RTVD · RÄTTEN TILL EN VÄRDIG DÖD

**Årsredovisning
för**

Riksföreningen Rätten till en Värdig Död

802007-3865

Räkenskapsåret

2018-01-01 -- 2018-12-31

Innehåll	Sida
- förvaltningsberättelse	2-6
- resultaträkning	7
- balansräkning	8-9
- noter	10-12
- underskrifter	12

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Styrelsen för RIKSFÖRENINGEN RÄTTEN TILL EN VÄRDIG DÖD får härmed avge årsredovisning för verksamhetsåret 2018.

Allmänt om verksamheten

Diskussionen om dödshjälp har flyttat fokus efter SMERs (Statens medicinsk etiska råd) kunskapsöversikt. Nu är det oftast någon variant av Oregonmodellen som står i fokus för diskussionen. Vi har också sett en mobilisering av motståndet. Där har särskilt den kristna tankesmedjan Clapham-institutet varit aktivt och ordnat möten, publicerat rapporter osv.

Det har varit riksdagsval under hösten 2018. Noterbart för RTVDs räkning är att det parti som genom åren varit mest negativt till dödshjälp, nämligen Kristdemokraterna (KD) med god marginal klarade spärren och nu finns i riksdagen även nästa mandatperiod. Det är det enda parti som inte hade någon representant i riksdagens nätverk kring dödshjälp.

Nätverket i riksdagen blev större fram till valet med representanter från alla partier förutom KD. Efter valet har flera av de tidigare medlemmarna lämnat riksdagen och det återstår att se hur nätverket kommer att utvecklas.

I januari 2018 hade vår styrelseledamot och riksdagsledamot Staffan Danielsson en interpellationsdebatt om behovet av att utreda dödshjälp med socialminister Annika Strandhäll tillsammans med Johan Hultberg, moderaterna, och Barbro Westerholm, liberalerna. Nätverket ordnade också ett möte om SMERs kunskapsöversikt. Där deltog flera riksdagsledamöter tillsammans med SMERs ordförande Kjell Asplund och huvudförfattaren till rapporten Michael Lövtrup. Genom våra styrelsemedlemmar, som ingår i nätverket, har RTVD Bulletinen funnits tillgänglig i Riksdagen.

RTVD har under året arbetat med att uppdatera vårt livslutsdirektiv. En ny version föreligger nu och finns i Bulletinen nr 88, vilken skickas till samtliga medlemmar.

Möten

RTVD hade ett välbesökt årsmöte den 6 april i ABFs lokaler i Stockholm. Gäst på årsmötet var Michael Lövtrup, utredningssekreterare i SMER och huvudförfattare till SMERs kunskapsöversikt. Vi fick en värdefull och upplysande genomgång av vad SMER funnit angående det vetenskapliga stödet för de argument, som används i debatten. På basis av SMER-rapporten kan man avfärda några av de argumenten som förekommer och lyfta fram andra uppfattningar som har stöd i forskningen.

I december deltog Margareta Sanner i en paneldiskussion om dödshjälp/eutanasi arrangerad av Föreningen för läkarstuderande i Uppsala där hon representerade RTVD.

Övriga medverkande var riksdagsledamoten Barbro Westerholm samt juristen Kavot Zillen och palliativläkaren Martin Dreilich. Moderator var Jessika Nihlén Fahlqvist. Diskussionen blev livlig och intressant med många inspel från studerandesidan. Särskilt frågan om hur man skall kunna fastställa om en person verkligen är beslutskompetent skärskådades.

Margareta Sanner har också haft en kurs i medicinsk etik vid Senioruniversitetet i Uppsala där man ägnade en del av tiden åt dödshjälpsproblematiken.

I november i Karlstad hade Etikkommittén i landstinget arrangerat ett halvdagsseminarium om dödshjälp. Ingemar Engström från SMER berättade om kunskapsöversikten och Rolf Ahlzén gjorde

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

en översikt över dödshjälpsfrågan ur ett historiskt perspektiv, följt av ett panelsamtal med föreläsarna samt en onkolog och en palliativmedicinare. Omkring ett hundratal personer deltog i den mycket givande eftermiddagen.

Den 6 november ordnade Umeå studentkår, Studentprästerna, Credo och Folkuniversitetet en diskussionsafton om dödshjälp. Det var Per Ewert, teolog från Claphaminstitutet och Stellan Welin, ordförande för RTVD, som skulle diskutera dödshjälp. Moderator var Ragnberth Helleday, överläkare på Lungsektionen, Medicincentrum. Mycket av diskussionen kom att handla om Oregonmodellen, där läkaren skriver ut ett dödande piller till en dödssjuk patient med kort tid kvar att leva. Stellan inledde och förklarade vad dödshjälp var och vad vi i RTVD ville ha och sedan berättade han att vi faktiskt är väldigt nära dödshjälp i Sverige. Som patient kan man avstå från alla sorters behandlingar – om man vill. Dessutom är vi ganska unika i att medhjälp till suicid inte är kriminellt. Detta betyder att OM Socialstyrelsen skulle komma fram till att dödshjälp enligt Oregonmodellen är en behandling baserat på vetenskap och beprövad erfarenhet, så skulle dödshjälp bli en accepterad behandling. Inget tyder dock på att Socialstyrelsen kommer att göra detta. Därför vill vi ha en utredning och en lag.

Per Ewert invände mot det mesta. Han inledde med vad han tyckte var kryphål i Oregonmodellen. Detta har han tidigare skrivit om i en rapport från Claphaminstitutet. Stellan hade en mer positiv syn på systemet i Oregon men naturligtvis skulle vi i Sverige försöka att få till ett ännu bättre system. Diskussion spände över stora områden från suicidprevention till palliativ vård. Per Ewert tyckte att dödshjälp stred mot suicidprevention. Den etiska grunden för ingripande mot suicid är att vi i de flesta fall vet att de, som försöker ta livet av sig, skulle kunna få ett gott liv senare. Om patienter aktuella för dödshjälp vet vi att de har inga möjligheter till ett gott liv utan tvärtom.

Diskussionen finns på Youtube och på vår FB sida.

<https://www.youtube.com/watch?v=2jqJoRFZQ84&feature=youtu.be>

RTVD på nätet

RTVD har en hemsida med styrelsemedlemmen Berit Hasselmark som webmaster. På hemsidan finns framför allt mycket av det rent aktuella som pågår, information om styrelsen och dess arbete, många artiklar, länkar till internationella föreningar mm. Adressen är www.rtv.d.nu

RTVD har också en Facebook-sida "Rätten till en värdig död", där vi lägger ut material och information. Sidan kan nås av alla som "gillar" sidan. Den som vill få informationen ska söka "Rätten till en värdig död" och sedan trycka på "gilla" symbolen för sidan. Sidan administreras för närvarande av Stellan Welin. För att sprida information bör den "delas". Då kan RTVD nå många.

Styrelsesuppleanten Staffan Danielsson modererar en välbesökt diskussionsgrupp "Rätten till en värdig död" på Facebook. Rätten till en värdig död - diskussionsforum har 514 medlemmar. Medlem blir man genom att söka upp sidan via Facebooks sökrad högt upp, och sedan klicka på "gå med".

RTVD i massmedia

Mediedebatten om dödshjälp har fortsatt. Nedan är några axplock från RTVDs medverkan.

21 februari "Bibeln är inte emot dödshjälp". Dagen, Stellan Welin

12 mars "Upprop: Frivillig dödshjälp är en medborgarfråga!", Dagens Samhälle.

Initiativtagare var Staffan Bergström och uppropet undertecknades av ett stort antal personer, bland annat en tidigare finansminister, flera riksdagsledamöter, en pensionerad biskop och flera medlemmar i RTVD.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

19 januari ”Tveksamt att Läkarförbundet tar ställning mot dödshjälp”. Dagens Medicin, Gunnar Hagberg.

10 april ”Många felaktigheter om dödshjälp”. Läkartidningen. Gunnar Hagberg m.fl.

Föreläsningar mm

Gunnar Hagberg har föreläst på Växjö Fria gymnasium (9 april) och på Alvesta Rotaryklubb (6 augusti)

Internationella kontakter

RTVD har varit representerat av Rolf Ahlzén vid ett möte i Oslo anordnat av vår norska systerförening.

I september 2018 representerade styrelseledamoten Berit Hasselmark RTVD vid världskonferensen för WFRtDS (World Federation of Right to Die Societies) En fyllig rapportering finns i Bulletinen nr 87. Det går trögt i världen men vissa framsteg kan noteras. Det är fler delstater i USA som har lagar liknande den som finns i Oregon. I Australien hoppas man få en lag liknande Oregon i juni 2019. Den kan dock fortfarande stoppas.

Konferensen fick ett dramatiskt efterspel. Sean Davison, den sydafrikanske ordföranden för WFRtDS arresterades i Sydafrika anklagat för mord. Det gäller läkaren Anrich Burger, som Sean Davison erkände att han hjälpt att dö genom att vara med honom, när Anrich intog det dödande medlet. Detta hände 2013 och Sean Davison har varit öppen med om vad som hände. Man undrar varför rättsväsendet slår till nu.

Bulletinen

RTVDs medlemstidning har under året utkommit med tre nummer. Redaktör har varit Berit Hasselmark. Bulletinen har varit fullmatad varje gång och redaktören har själv lämnat många bidrag. Tidningen finns tillgänglig på nätet på vår hemsida RTVD.nu..

Namninsamling

RTVD har en pågående namninsamling för dödshjälp. Det går att skriva på via hemsidan RTVD.nu.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Styrelsens arbete

Styrelsen har under året bestått av:

Ordförande	Stellan Welin
Vice Ordförande	Margareta Sanner
Sekreterare	Gunilla Nilsson
Kassör	Jonas Syrén
Ledamot	Rolf Ahlzen
Ledamot	Berit Hasselmark
Ledamot	Johan Hultberg
Ledamot	Inga-Lisa Sangregorio
Ledamot	Carsten Lyhagen
Ledamot	Björn Ulvaeus
Suppleant	Staffan Danielsson
Suppleant	Gunnar Hagberg

Revisorer

Revisor	Richard Murray
Revisorssuppleant	Jan Huldt
Revisor	Ellis Wohlner (internrevisor)

Valberedning

Sammankallande	Monica Malmlöf Hagberg
	Anders Grenfors

Styrelsen har under året hållit protokollförda sammanträden den 6 april, 24 maj, 4 oktober och 9 december. Den tidigare styrelsen sammanträdde den 10 februari och 6 april (före årsmötet).

Den 4 februari hade RTVD 2052 medlemmar.

Ekonomi

Årets resultat uppgår till -32 127,66 kr vilket är 26 742,34 kr bättre än budget. Budgeterat underskott var -58 600 kr.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE**Resultatdisposition**

Styrelsen föreslår att till föreningsstämmans förfogande stående vinstmedel:

Balanserat resultat	439 957
Årets resultat	<u>-32 128</u>
Summa	407 829

Disponeras enligt följande:

Balanseras i ny räkning	<u>407 829</u>
Summa	407 829

Beträffande resultatet av föreningens verksamhet under räkenskapsåret och dess ekonomiska ställning vid årets utgång hänvisas i övrigt till nedan intagna resultat- och balansräkningar med kommentarer och noter.

Om inte särskilt annat anges, redovisas alla belopp i kronor.

RESULTATRÄKNING

	Not	2018-01-01-- 2018-12-31	2017-01-01-- 2017-12-31
Föreningens intäkter			
Medlemsavgifter		366 850	377 899
Gåvor		32 825	16 250
Summa föreningens intäkter		399 675	394 149
Föreningens kostnader			
Direkta kostnader	1	-288 270	-195 436
Lämnade bidrag		-1 000	0
Övriga externa kostnader	2	-142 533	-167 949
Summa föreningens kostnader		-431 803	-363 385
Rörelseresultat		-32 128	30 765
Resultat efter finansiella poster		-32 128	30 765
Resultat före skatt		-32 128	30 765
ÅRETS RESULTAT		-32 128	30 765

BALANSRÄKNING

Kr	Not	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
<u>Anläggningstillgångar</u>			
<u>Materiella anläggningstillgångar</u>			
Inventarier, verktyg och installationer	3	0	0
Summa materiella anläggningstillgångar		0	0
Summa anläggningstillgångar		0	0
<u>Omsättningstillgångar</u>			
<u>Kortfristiga fordringar</u>			
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		0	35 321
Summa kortfristiga fordringar		0	35 321
<u>Kortfristiga placeringar</u>			
Övriga kortfristiga placeringar	4	286 979	286 979
Summa kortfristiga placeringar		286 979	286 979
<u>Kassa och bank</u>			
Kassa och bank		423 979	416 050
Summa kassa och bank		423 979	416 050
Summa omsättningstillgångar		710 958	738 351
SUMMA TILLGÅNGAR		<u>710 958</u>	<u>738 351</u>

BALANSRÄKNING

Kr	Not	2018-12-31	2017-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<u>Eget kapital</u>			
Eget kapital vid räkenskapsårets början		439 957	409 192
Årets resultat		<u>-32 128</u>	<u>30 765</u>
Summa eget kapital vid räkenskapsårets slut		407 829	439 957
Summa eget kapital		407 829	439 957
<u>Kortfristiga skulder</u>			
Leverantörsskulder		11 380	10 518
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	5	<u>291 749</u>	<u>287 876</u>
Summa kortfristiga skulder		303 129	298 394
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		<u><u>710 958</u></u>	<u><u>738 351</u></u>

NOTER

REDOVISNINGSPRINCIPER OCH BOKSLUTSKOMMENTARER

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen och BFNAR 2016:10 Årsredovisning i mindre företag (K2).

VÄRDERINGSPRINCIPER

Materiella och immateriella anläggningstillgångar

Avskrivning görs över den förväntade nyttjandeperioden. Nedanstående avskrivningsprocent används.

Anläggningstillgångar % per år

Materiella anläggningstillgångar

- Inventarier

20

Not 1. <u>Specifikation av resultatposten direkta kostnader</u>	<u>1801-1812</u>	<u>1701-1712</u>
Föreningshuset/Medreg	157 600	124 420
Bulletinen	130 670	71 017
Summa direkta kostnader	<u>288 270</u>	<u>195 437</u>

Not 2. <u>Specifikation av resultatposten övriga externa kostnader</u>	<u>1801-1812</u>	<u>1701-1712</u>
Förbrukningsinventarier	7 750	0
Resekostnader	43 686	17 523
Årsmöteskostnader	18 908	38 724
Styrelsemöten	17 620	22 310
Annonser/marknadsföring	0	27 649
Internationella avgifter	3 675	4 005
Webbsida	5 400	5 400
Bokföring	35 473	36 313
Bank och postgirokostnader	7 792	8 261
Övriga kostnader	2 230	7 764
Summa övriga externa kostnader	<u>142 533</u>	<u>167 949</u>

NOTER

 Kr

Not 3. <u>Inventarier, verktyg och installationer</u>	2018-12-31	2017-12-31
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	22 451	22 451
Årets anskaffning	0	0
Årets försäljningar och utrangeringar	0	0
Utgående anskaffningsvärde	22 451	22 451
 Akkumulerade avskrivningar		
Vid årets början	-22 451	-22 451
Årets försäljningar och utrangeringar	0	0
Årets avskrivningar	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-22 451	-22 451
 Redovisat värde vid årets slut	0	0
 Not 4. <u>Andra kortfristiga placeringar</u>		
Noterade aktier och andelar	2018-12-31	2017-12-31
Ingående anskaffningsvärde	286 979	286 979
Inköp	0	0
Försäljningar	0	0
Summa anskaffningsvärde	286 979	286 979
 Bokfört värde	286 979	286 979
 Marknadsvärde	525 975	435 277

NOTER

 Kr

Not 5. <u>Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter</u>	2018-12-31	2017-12-31
Förutbetalda medlemsavgifter	281 749	276 500
Övriga upplupna kostnader	0	1 376
Bokslutskostnad	<u>10 000</u>	<u>10 000</u>
Summa upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	291 749	287 876

UNDERSKRIFTER

Stockholm den / 2018

Stellan Welin
OrdförandeMargareta Sanner
Vice ordförandeJonas Syrén
KassörGunilla Nilsson
Sekreterare

Rolf Ahlzen

Berit Hasselmark

Carsten Lyhagen

Johan Hultberg

Inga-Lisa Sangregorio

Björn Ulvaeus

Min revisionsberättelse har lämnats den / 2018

Richard Murray
Revisor

Min revisionsberättelse har lämnats den / 2018

Ellis Wohlner
Förtroendevald revisor